

Meertaligheid in beeld: *Animatieclips en verwerkingsactiviteiten over*

Leraren en leerlingen komen telkens meer in aanraking met andere talen dan het Nederlands - scholen zijn in toenemende mate talig divers. Onderzoek suggereert dat het waardevol is om deze talige diversiteit als rijkdom te zien. Eén van de manieren om deze rijkdom te verzilveren is door het onderwerp meertaligheid te bespreken en te verkennen in de klas; dit draagt bij aan een open en nieuwsgierige houding ten aanzien van talen, taalvariëteiten en meertalige taalverwerving bij kinderen. Taalwetenschappers van de Radboud Universiteit hebben hierover een serie animatieclips ontwikkeld, getiteld *Meertaligheid in Beeld*. Leraren kunnen deze animatieclips in de klas gebruiken om meertaligheid als onderwerp te introduceren en te exploreren. In dit artikel introduceren we de serie animatieclips, bespreken we onderliggende wetenschappelijke achtergronden, en doen we suggesties voor verwerkingsactiviteiten die bij de animatieclips passen.

In Nederland groeien de meeste kinderen eentalig op, maar de meertalige minderheid is aanzienlijk en wordt door toenemende immigratie steeds groter. Bovendien komen eentalige kinderen op jonge leeftijd steeds vaker in aanraking met andere talen dan het Nederlands. Dit kan door contact met hun tweetalige klasgenoten of door het leren van een tweede taal op school.

Zo zit het tweetalig basisonderwijs de afgelopen jaren flink in de lift. Bijna één op de vijf basisscholen in Nederland biedt vanaf groep 1 een vreemde taal aan, meestal ongeveer een uur in de week en meestal het Engels. Op een kleine twintig scholen wordt het Engels zelfs tot 50% van de onderwijstijd als doeltaal gebruikt. Ook in de kinderopvang wordt nu met meertalig taalaanbod geëxperimenteerd (Rijksoverheid, 2017). Door vroeg en veel aanbod te bieden in een vreemde taal, zo is de gedachte, voeden we kinderen op tot meertalige Europese burgers, waardoor we hun toekomstperspectief vergroten.

De aandacht voor meertaligheid in het onderwijs betreft echter niet altijd alleen het aanbieden van talen met een hoge status, zoals het Engels. Vanuit leerkrachten en lerarenopleidingen is er steeds meer interesse voor de manier waarop de meertaligheid en talige diversiteit die onder de leerlingen op school aanwezig is, benut en betrokken kan worden. Het uitgangspunt hierbij is dat de thuistalen van leerlingen erkend worden en een plek krijgen bij het leren in de klas, en dat de meer- en/of anderstaligheid van leerlingen en talige diversiteit tussen leerlingen als kennisbron gebruikt wordt (bijv., LPTN, 2017; Duarte & Günther, 2019). Dit kan verschillende doelen hebben, waaronder het verbeteren van attitudes tegenover taaldiversiteit en het ondersteunen van de thuistaal van anderstalige leerlingen (SLO, 2018). De leerkracht kan dus putten uit de op school aanwezige rijkdom van meertaligheid en talige diversiteit om taalontwikkeling en taalbewustzijn te bevorderen bij alle leerlingen, niet alleen bij de meertalige leerlingen.

meertaligheid voor basisschoolleerlingen

De groeiende interesse op het gebied van meertaligheid in het onderwijs heeft geleid tot verschillende initiatieven in zowel Nederland als Vlaanderen om meertaligheid in het onderwijs op de kaart te zetten. Deze initiatieven richten zich onder andere op het benutten en betrekken van de thuistaal bij het leren van het Nederlands, en op het praten over en ontdekken van meertaligheid en talige diversiteit, waarbij leerlingen kennis maken met elkaars talen en vergelijkingen maken tussen talen (Agirdag & Kambel, 2017; Boendermaker & Helsloot, 2017; Duarte & Günther, 2019; Leufkens, Smit, en Mol, 2018; LPTN, 2017; Sierens & Van Avermaet, 2014; SLO, 2019; Van Praag et al., 2016). Zo hebben Leufkens et al. (2018) bijvoorbeeld een app voor leraren ontwikkeld met informatie over verschillen tussen het Nederlands en andere talen. Duarte en Günther (2019) laten zien hoe leraren en onderzoekers op basis van praktijkonderzoek zelf verschillende onderwijsactiviteiten ontwikkeld hebben op het gebied van meertaligheid en functioneel veeltalig leren. Boendermaker en Helsloot (2017) bespreken een lessenreeks die specifiek is ontworpen om aandacht te besteden aan meertaligheid, talige diversiteit en taalvergelijking (talensensibilisering).

Onderzoek suggereert dat dergelijke aanpakken op het gebied van meertaligheid in het onderwijs positieve effecten hebben. Zo blijkt het de kans van leerlingen op schoolsucces te vergroten (García & Li Wei, 2014; Sierens & Van Avermaet, 2014) en leidt het tot meer taalbewustzijn en positieve attitudes tegenover taaldiversiteit in het algemeen (Van Praag et al., 2016). Verder zorgt het benutten en betrekken van de moedertaal op school voor een gevoel van erkenning bij kinderen voor hun taal, identiteit en cultuur én voor hoge verwachtingen bij leraren en leerlingen. Dit heeft vervolgens weer een positief effect op de sociaal-emotionele ontwikkeling en daarmee op leren in het algemeen (Cummins, 2018; LPTN, 2017; Van Avermaet, 2015).

Gezien de vele initiatieven en positieve onderzoeksresultaten op het gebied van meertaligheid in het onderwijs, is het niet verrassend dat het onderwerp meertaligheid ook een belangrijke plaats inneemt in de ontwikkeling van nieuwe eindtermen en kerndoelen. Zo is er vanuit Curriculum.nu (www.curriculum.nu) aan verschillende 'Grote Opdrachten' gewerkt, en bij zowel het vakgebied Nederlands als bij het vakgebied Engels en Moderne Vreemde Talen is meertaligheid één van de Grote Opdrachten. Binnen curriculum.nu (2019) verwijst meertaligheid naar zowel talige diversiteit en meertaligheid in de maatschappij als naar het flexibel gebruiken van meertalig repertoire ten dienste van succesvolle communicatie en het leren van het Nederlands. Curriculum.nu sluit in die zin dus aan bij eerdergenoemde bevindingen dat aandacht voor meertaligheid leidt tot taalbewustzijn en een nieuwsgierige houding naar talige diversiteit en tot bevordering van de taalvaardigheid en taalontwikkeling van leerlingen.

Het moge duidelijk zijn: er zijn verschillende redenen waarom aandacht voor meertaligheid in het onderwijs het taalbewustzijn en de taalvaardigheidsontwikkeling ondersteunt, en er zijn verschillende aanpakken om deze aandacht voor meertaligheid vorm te geven in de klas en/of op school. Hieronder gaan we in op een handige tool die gebruikt kan worden bij de bovengenoemde aanpakken: Meertaligheid in Beeld.

Meertaligheid in beeld

Meertaligheid in Beeld verwijst naar een serie van drie animatieclips over meertaligheid die wij hebben ontwikkeld om het gesprek over meertaligheid op school te vergemakkelijken én om kennis en erkenning op dit gebied te bevorderen (<https://www.ru.nl/2in1project/meertaligheidinbeeld/>). Het gaat om informatieve animatieclips van ongeveer twee tot drie minuten, waarin basisschoolleerlingen (groep vijf t/m groep acht) en hun leerkrachten geïnformeerd worden over meertaligheid en meertalig opgroeien, met daarbij aandacht voor wetenschappelijke bevindingen rond dit onderwerp. Bij de animatieclips hebben we ook suggesties voor nadere verdieping en verwerkingsactiviteiten opgesteld. Deze kunnen helpen bij het teweegbrengen van een bewustwording over en nadere verkenning van meertaligheid bij de kinderen en hun leerkrachten.

Er zijn verschillende doeleinden waarvoor de clips en verwerkingsactiviteiten ingezet kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan:

- het vergroten en verdiepen van kennis en nieuwsgierigheid over meertaligheid onder leerlingen;
- het bespreken van meertaligheid als deel van een al bestaande veeltalige aanpak op school;
- het introduceren en/of bespreekbaar maken van het thema meertaligheid, mogelijk als deel van burgerschapsvoor-

ming of door de komst van anderstalige leerlingen;

- het verrichten van kleinschalige onderzoeksprojecten over meertaligheid of taalverwerving in de klas (bijvoorbeeld in het kader van onderzoekend leren, zie Van Baren-Nawrocka & Dekker, 2019).

Waar gaan de clips over?

Ondanks dat meertaligheid hot is op dit moment, zijn er toch ook nog veel onduidelijkheden, vooroordelen, en mythes rondom dit onderwerp, zowel onder leerlingen, leraren, als ouders. Wat is meertaligheid eigenlijk? Wanneer ben je meertalig, wat gebeurt er in je hoofd als je meertalig bent? En wat zijn de voor- en nadelen van meertaligheid? In de drie animatieclips die we hebben ontwikkeld staan we op een toegankelijke manier stil bij deze en andere vragen rondom meertaligheid.

In de animatieclips staan vragen rondom meertaligheid centraal

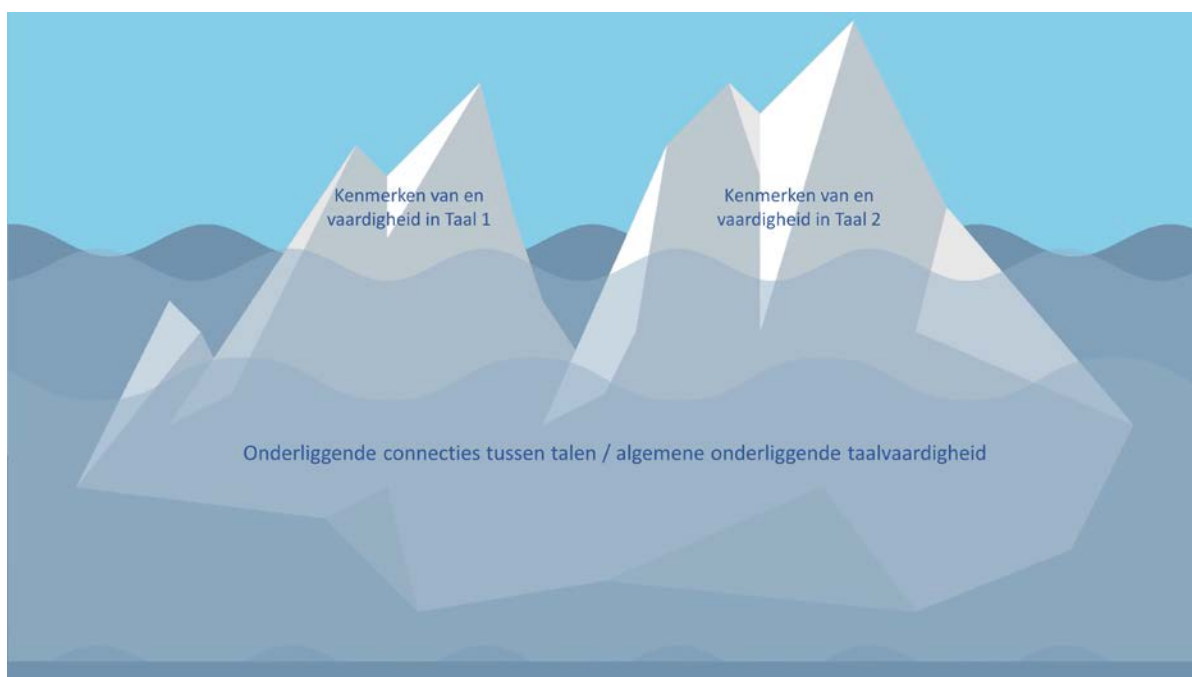
Clip 1: Iedereen is (een beetje) meertalig

In de eerste clip wordt ingegaan op wat meertaligheid eigenlijk is. Door verschillende vormen van meertaligheid aan de orde te laten komen, proberen we zo veel mogelijk leerlingen aan te spreken. Hierbij gaan wij ervan uit dat je niet alleen meertalig bent als je van huis uit meertalig opgevoed wordt, maar ook als je gedurende je leven (thuis of op school) nieuwe talen leert. Bovendien gaan we niet alleen in op meertaligheid tussen standaardtalen zoals Nederlands en Engels of nederlands en Turks, maar ook op meertaligheid tussen het Standaardnederlands en dialecten. Meertaligheid kan gezien worden als een continuüm: de meeste mensen op de wereld spreken meer dan één taal of dialect (Tucker, 1998). Op welke manier dan ook, bijna iedereen is een beetje meertalig.

De boodschap die we met deze eerste clip willen overbrengen is dus dat meertaligheid een veel voorkomend verschijnsel is en dat er veel verschillende vormen van meertaligheid zijn. Meertaligheid wordt nog vaak gezien als iets 'bijzonders' dat bijvoorbeeld alleen van toepassing is op mensen die beide talen perfect beheersen of juist als iets wat te maken heeft met 'anders zijn'. Om erkenning en herkenning van meertaligheid te bevorderen, is het raadzaam om juist de gemeenschappelijkheid van talige diversiteit te benadrukken (Leeman, 2006). Op die manier laat je zien hoe meertaligheid ons bindt: eigenlijk is bijna iedereen op zijn of haar eigen manier (een beetje) meertalig. Deze boodschap zorgt voor een gemeenschappelijke basis van waaruit elke leerling zich aangesproken kan voelen.

Clip 2: Meertalig opgroeien: Hoe is dat nou eigenlijk?

In de tweede clip laten we zien hoe het is om als meertalig kind op te groeien, en wat voor- en nadelen van meertalig opgroeien zijn. We gaan onder andere in op het feit dat meertalige kinderen hun verschillende talen vaak in verschillende situaties gebruiken. Dit brengt met zich mee dat ze sommige woorden juist heel goed kennen in de ene taal

Figuur 1. Een weergave van Cummins' ijsbergmetafoor (1981)

Meertalig zijn kan zowel voor- als nadelen hebben

en andere juist in de andere taal. Hierdoor kan het lijken dat ze een beperkte woordenschat hebben in bijvoorbeeld het Nederlands. Als je echter hun woordenschat in beide talen combineert, hebben meertalige kinderen vaak minstens zo'n grote woordenschat als hun ééntalige leeftijdsgenoten (Hoff et al., 2012). Bovendien kan kennis in de ene taal kennis in de andere taal versterken, en kan het ook makkelijker zijn voor meertalige kinderen om een derde taal te leren (Sanz, 2000).

De onderliggende boodschap bij deze tweede clip is dat meertalig zijn zowel voor- als nadelen kan hebben, en dat het voor iemands algemene taalvaardigheid belangrijk is dat kinderen hun beide talen gebruiken en ontwikkelen. Op die manier kunnen talen elkaar versterken. Hierbij baseren we ons onder andere op het gedachtegoed van Cummins (1979, 1981), die uiteenzette hoe de talen van meertalige leerlingen onderling samenhangen en verbonden zijn met elkaar. Dit deed hij met behulp van de ijsbergmetafoer: twee talen lijken op twee toppen van een ijsberg die boven het wateroppervlak niets met elkaar te maken lijken te hebben, maar onder water een gemeenschappelijke basis vormen van waaruit beide toppen van de ijsberg zijn opgebouwd (zie Figuur 1). Deze al oude maar nog steeds relevante ideeën van Cummins staan ook aan de basis van recente publicaties op het gebied van niet alleen meertalig onderwijs maar ook nieuwkomersonderwijs (zie bijvoorbeeld LPTN, 2017; Van Praag et al., 2018).

Clip 3: Een meertalige mengelmoes in je hoofd?

In de derde clip zoomen we in op het brein van een meertalig kind. Kun je de ene taal 'uitzetten' als je de andere taal spreekt of hoort? En hoe komt het dat meertaligen soms talen door elkaar heen gebruiken? We bespreken dat bij tweetalige kinderen de beide talen altijd 'aan' staan, waardoor beide talen elkaar beïnvloeden. Hierdoor kan het bij een tweetalig kind soms wat langer duren om op een woord in een bepaalde taal te komen. Maar sommige woorden, zoals woorden die dezelfde vorm en betekenis tussen talen hebben (denk bijvoorbeeld aan het woord baby of pinguïn, die tussen het Engels en Nederlands (ongeveer) hetzelfde klinken en betekenen), kunnen hierdoor juist makkelijker zijn. Ook gaan we in op het mixen van talen, oftewel het gebruik van woorden uit meer dan één taal in dezelfde zin of in hetzelfde gesprek. We geven aan dat dit een volkomen natuurlijk fenomeen is, waarbij de grammaticale regels van de beide talen over het algemeen niet worden geschonden. Het mixen van talen is dus geen

Literatuur

- Agirdag, O., & Kambel, E.-R. (2017). *Meertaligheid en onderwijs: Nederlands plus*. Amsterdam: Boom Uitgevers.
- Blom, E., & Blumenthal, M. (2019). Wanneer verloopt de verwerving van Nederlands als tweede taal té traag? Verkregen op 30 april 2019 van <http://vhz-online.nl/wanneer-verloopt-de-verwerving-van-nederlands-als-tweede-taal-te-traag>.
- Boendermaker, C. & Helsloot, K. (2017). De thuistaal in de klas. *Jeugd in School en Wereld*, 2, 18-21.
- Cummins, J. (1979). Linguistic interdependence and the educational development of bilingual children. *Review of Educational Research*, 49(2), 222-251.
- Cummins, J. (1981). The role of primary language development in promoting educational success for language minority students. In California State Department of Education (Ed.), *Schooling and language minority students: A theoretical framework*. (pp. 3-49). Los Angeles: National Dissemination and Assessment Center.
- Cummins, J. (2018). Urban multilingualism and educational achievement: Identifying and implementing evidence-based strategies for school improvement. In P. Van Avermaet, S. Slembrouck, K. Van Gorp, S. Sierens, & K. Maryns (Red.), *The Multilingual Edge of Education* (pp. 67-90). London: Palgrave Macmillan.
- Curriculum.nu (2019). Grote opdracht: GO03 - De competente taalgebruiker ontwikkelt zijn talen cultuurbewustzijn in een meertalige samenleving. Verkregen op 4 juni 2019 van https://voorstellen.curriculum.nu/grote_opdrachten/entry/315/.
- Duarte, J., & Günther, M. (2019). Meer meertaligheid in het basisonderwijs... Ja maar, hoe? Nieuwe inzichten door meertaligheidsprojecten. *Meer-Taal*, 6(2), 14-17.
- García, O. & L. Wei (2013). *Translanguaging. Language, Bilingualism and Education*. Palgrave MacMillan.
- Hoff, E., Core, C., Place, S., Rumiche, R., Señor, M., & Parra, M. (2012). Dual language exposure and early bilingual development. *Journal of Child Language*, 39(1), 1-27.
- Kootstra, G. J., van Hell, J. G., & Dijkstra, T. (2009). Two speakers, one dialogue: An interactive alignment perspective on code-switching in bilingual speakers. In L. Isurin, D. Winford, & K. de Bot (Eds.), *Multidisciplinary approaches to code switching* (pp. 129-160). Amsterdam: John Benjamins.
- Leeman, Y. (2006). Diversiteitsbeleid: culturele gevoeligheden. *VELON Tijdschrift voor Lerarenopleiders*, 27(4), 47-54.
- Leufkens, S., Smit, J., & Mol, M. (2018). Taalverschillen in de klas: Hoe besteed je als leraar aandacht aan. *Tijdschrift Taal*, 9(13), 18-21.
- LPTN (2017). Ruimte voor nieuwe talenten. Keuzes rond nieuwkomers op de basisschool. Verkregen op 18 maart 2018 van <http://taallectoren.nl/images/pdf/2017HandreikingNieuwkomersLPTNdef.pdf>.
- Poarch, G. J., & Van Hell, J. G. (2012a). Cross-language activation in children's speech production: Evidence from second language learners, bilinguals, and trilinguals. *Journal of Experimental Child Psychology*, 111(3), 419-438.

Iedereen is wel een beetje meertalig

teken van een meertalige mengelmoes in je hoofd, maar van mentale creativiteit en flexibiliteit. Kortom, soms werken talen samen, en soms werken ze elkaar tegen. Dat is volkomen logisch en laat zien hoe ons brein werkt.

De onderliggende boodschap bij deze derde clip is dat 'bijzondere' aspecten van taalgebruik bij tweetalige kinderen, zoals het niet altijd op een woord kunnen komen en het mixen van talen, bij 'meertalig zijn' horen. Ze zijn dus niet per se een teken dat tweetalige kinderen een taalachterstand hebben of in de war zijn (zie Blom en Blumenthal, 2019, voor informatie over wanneer er wel sprake is van een taalachterstand bij meertalige/anderstalige leerlingen). De clip sluit aan bij wetenschappelijk onderzoek waaruit blijkt (1) dat de mentale kennisnetwerken die meertaligen gebruiken tijdens het leren en gebruiken van hun talen in grote mate overlappend zijn en (2) dat het voor meertaligen cognitief onmogelijk is om hun ene taal 'uit te schakelen' als ze hun andere taal gebruiken (Poarch & van Hell, 2012), met bijvoorbeeld het mixen van talen als gevolg. Deze parallelle activatie en gedeelde mentale opslag van beide talen bij meertaligen laat de rijkdom en complexiteit van meertaligheid zien. Bovendien is het interessant om op te merken dat deze bevindingen over taal en cognitie bij meertaligen aansluiten bij de ijsbergtheorie van Cummins over de onderliggende verbindingen tussen de talen van tweetalige kinderen.

Hoe kunnen de clips ingezet worden binnen de onderwijspraktijk?

Zoals gezegd kunnen de clips met verschillende doelen worden ingezet. Bij deze verschillende doelen zijn verschillende verwerkingsactiviteiten te bedenken die die doelen dienen, waarmee leerlingen verder kunnen gaan met de onderwerpen die in de clips aan de orde zijn gekomen. Een aantal van deze verschillende mogelijkheden zijn nader uitgewerkt op <http://www.ru.nl/2in-1project/meertaligheidinbeeld/verwerkingsactiviteiten>. Hieronder stippen we twee van deze suggesties aan.

In de eerste clip geven we aan dat iedereen wel een beetje meertalig is. Een leuke opdracht voor kinderen is om een 'taaldagboek' te maken, waarin ze voor één dag (of meerdere dagen) bijhouden welke activiteiten ze hebben gedaan en op welke manier ze hierbij welke taal hebben gebruikt of gehoord. Dit kan heel gedetailleerd, maar kan ook heel globaal. Vervolgens kunnen kinderen met elkaar in groepjes (of klassikaal) vergelijken: welke talen worden er eigenlijk allemaal gebruikt, door wie en in welke situatie? Deze activiteit sluit tevens mooi aan op animatieclip 2, waar we ingaan op de verschillende talen die tweetalige kinderen gebruiken en/of horen in verschillende situaties. Voorafgaand aan deze activiteit zou een klassengesprek gehouden kunnen worden, waarin aan kinderen gevraagd wordt welke woorden ze in één taal kennen, en welke in meerdere talen. Waar en wanneer heb je die woorden geleerd? In het geval er weinig tot geen meertalige leerlingen in de klas zitten, kun je de activiteit een beetje aanpassen: welke woorden gebruik je vooral thuis met je ouders, welke op school, en welke met je vrienden buiten school of op het schoolplein? Zitten hier ook woorden tussen die je in alle drie de situaties gebruikt? Op basis hiervan is het ook mogelijk om de leerlingen woordwolken te laten maken van woorden die de kinderen in de klas kennen in meerdere talen.

Een andere suggestie is om leerlingen naar aanleiding van de clips een mini-onderzoekje te laten uitvoeren over meertaligheid. De animatieclips zijn gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek, en bieden dan ook een mooie basis om leerlingen zelf een onderzoekje te laten uitvoeren over taal en meertaligheid. Leerlingen kunnen bijvoorbeeld interviews houden met meertalige kinderen en/of volwassenen (op basis van hun eigen samengestelde vragenlijst), en de antwoorden analyseren. Of leerlingen kunnen kleine taalleerexperimenten of woordenquizjes maken die bestaan uit woorden uit verschillende talen. In clip 3 gaat het bijvoorbeeld over woorden die overlap vertonen tussen talen, zoals cognaten (zelfde klank en betekenis tussen talen, zoals het woord 'baby', dat in het Nederlands en Engels hetzelfde betekent) en 'valse vrienden' (zelfde klank maar andere betekenis tussen talen, zoals het woord 'slim', dat in het Nederlands 'vindigrijk' betekent, in het Engels 'slank' en in het Duits 'slecht' ['schlimm']). Een leuke activiteit is om kinderen zelf cognaten en valse vrienden te laten bedenken of opzoeken. Hier zitten vast heel verrassende woorden tussen! Als kinderen zo'n lijst met cognaten en valse vrienden hebben samengesteld, is het natuurlijk leuk om hier een quiz van te maken, bijvoorbeeld in de vorm van een meerkeuzequiz met de vraag 'het volgende woord komt uit [taal]. Wat denk je dat dit woord betekent?'. Het liefst doen de kinderen dit natuurlijk zelf, zodat ze direct hun ICT-vaardigheden kunnen oefenen. Vervolgens kunnen ze deze quiz klassikaal of

bij hun leeftijdsgenootjes afnemen en kunnen ze er een presentatie over maken, een gezamenlijk verslag over schrijven of bijvoorbeeld een vlog. Hierin kunnen ze dan laten zien hoe ze hun mini-onderzoekje hebben aangepakt en wat ze hebben ontdekt. Op die manier leren leerlingen niet alleen allerlei interessante zaken over meertaligheid, maar ontwikkelen ze ook hun schrijf- en/of spreekvaardigheid. Voor meer informatie over dit soort vormen van onderzoekend leren verwijzen we graag naar Van Baren-Nawrocka en Dekker (2019; zie ook www.wetenschapdeklasin.nl).

De hierboven aangestipte suggesties zijn twee van de vele mogelijkheden. Op onze site noemen we nog andere suggesties en verwijzen we naar bronnen waar prachtige materialen en activiteiten te vinden zijn om met het onderwerp meertaligheid aan de gang te gaan.

Conclusie en verdere ontwikkelingen

Aandacht voor meertaligheid op school is vanuit verschillende perspectieven van belang: het draagt bij aan taalbewustzijn en taalverwerving, én aan een open en nieuwsgierige houding naar talige diversiteit.

Daarnaast biedt het onderwerp meertaligheid een mooi en rijk thema om als klas en school te verkennen en te onderzoeken. Met het ontwikkelen van Meertaligheid in Beeld hopen wij een bijdrage te leveren aan bewustwording en kennisontwikkeling over meertaligheid, die veel mogelijkheden biedt om als school mee bezig te gaan.

De clips zijn bedoeld voor leerlingen en hun leerkrachten, maar zouden eveneens ingezet kunnen worden om ouders en andere betrokkenen te informeren over meertaligheid en meertalig opgroeien. Om dit (secundaire) gebruik van de clips te faciliteren zijn wij momenteel bezig met een Engelstalige versie en hopen we deze zo snel mogelijk op te volgen met versies in het Turks en het Pools. Zo kunnen leerkrachten de clips ook gebruiken om op een toegankelijke en laagdrempelige manier informatie over meertaligheid aan ouders over te brengen.

Gerrit Jan Kootstra (g.kootstra@let.ru.nl) is postdoctoraal onderzoeker aan de Radboud Universiteit, Nijmegen, waar hij onderzoek doet naar de manier waarop de talen van tweetalige kinderen en volwassenen elkaar beïnvloeden tijdens het gebruiken en leren van deze talen. Daarnaast is hij consultant professionalisering aan Hogeschool Windesheim in Zwolle, waar hij advies en nascholing geeft op het gebied van meertaligheid, NT2 en taalonderwijs.

Sharon Unsworth (s.unsworth@let.ru.nl) is universitair hoofddocent aan de Radboud Universiteit, Nijmegen, waar zij onderzoek doet naar de taalontwikkeling van tweetalige kinderen en de factoren die deze ontwikkeling beïnvloeden. Ze geeft regelmatig lezingen voor ouders over meertalig opvoeden en heeft samen met collega's het eerste kindertaalfestival van Nederland opgericht, Kletskoppen (<http://www.kletskoppenfestival.nl>).

De ontwikkeling van de in dit artikel besproken animatieclips is het resultaat van de LOT-populariseringsprijs, toegekend in 2018.

Literatuur

- Rijksoverheid (2017). Experiment meertalige kinderopvang: aanmelden vanaf 1 juli a.s. Nieuwsbericht Rijksoverheid, verkregen op 4 juni 2019 van <https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2017/06/20/experiment-meertalige-kinderopvang-aanmelden-vanaf-1-juli-2017>.
- Sanz, C. (2000). Bilingual education enhances third language acquisition: Evidence from Catalonia. *Applied Psycholinguistics*, 21(1), 23-44.
- Sierens, S. & Van Avermaet, P. (2014). Taaldiversiteit in het onderwijs: van meertalig onderwijs naar functioneel veeltalig leren. In D. Little, C. Leung, & P. Van Avermaet (Red.), *Managing diversity in education: Languages, policies, pedagogies* (pp. 201-224). Bristol: Multilingual Matters.
- SLO (2018). Meertaligheid in primair en voortgezet onderwijs. Verkregen op 30 april 2019 van <http://downloads.slo.nl/Repository/meertaligheid-in-primair-en-voortgezet-onderwijs.pdf>.
- SLO (2019). Lesactiviteiten meertaligheid. Verkregen op 30 april 2019 van <http://downloads.slo.nl/Repository/lesactiviteiten-meertaligheid-primair-onderwijs.pdf>.
- Tucker, G.R. (1998). A global perspective on multilingualism and multilingual education. In J. Cenoz & F. Genesee (eds.), *Beyond Bilingualism: Multilingualism and Multilingual Education* (pp. 3-15). Clevedon: Multilingual Matters.
- Unsworth, S. (2013). Current issues in multilingual first language acquisition. *Annual Review of Applied Linguistics*, 33, 21-50.
- Van Avermaet, P. (2015). Waarom zijn we bang voor meertaligheid? *Levende Talen Magazine*, 2015 (7), 6-11.
- Van Avermaet, P. (2018). *Kernprincipes in het EDI-NA-project*. Online masterclass, Verkregen op 30 april 2019 van <http://edinaplatform.eu>.
- Van Baren-Nawrocka, J., & Dekker, S. (2019). Wetenschappelijke doorbraken de klas in! Leidraad onderzoekend leren. Nijmegen: WKRU. Verkregen op 30 april 2019 van <https://www.wetenschapdeklasin.nl/uploads/boeken/Leidraad/Boek%20Leidraad%20onderzoekend%20leren%20WKRU.pdf>.
- Van Praag, L., Sierens, S., Agirdag, O., Lambert, P., Slembrouck, S., Van Avermaet, P., Van Braak, J., Van de Craen, P., Van Gorp, K., Van Houtte, M. (2016). *Haal meer uit meertaligheid: Omgaan met talige diversiteit in het basisonderwijs*. Leuven / Den Haag: Acco.